

УДК 1.616.314-089.23-072

Макарова О.М.

ЗАСТОСУВАННЯ СУЧАСНИХ МЕТОДІВ РЕНТГЕНОЛОГІЧНОЇ ДІАГНОСТИКИ В ОРТОДОНТИЧНІЙ ПРАКТИЦІ

Українська медична стоматологічна академія, м. Полтава

umsa.polo@gmail.com

Цефалометричний аналіз в ортодонтії необхідний для постановки правильного діагнозу, складання плану лікування, а також контролю ефективності останнього. Звичайний цефалометричний аналіз в ортодонтії виконується на основі телерентгенограм (ТРГ) - рентгенографічного знімка черепа в профіль (в бічній проекції), на якому можна побачити зуби верхньої і нижньої щелеп, м'які і тверді тканини лицьового черепа. Цифровий знімок на основі ТРГ є двовимірним зображенням.

Накладення тканинних структур на бічному знімку призводять до похибок у виявленні анатомічних точок на рентгенограмі, що на думку ряду авторів є основним джерелом помилок в цефалометрії.

Однак, на сьогоднішній день пацієнту доступний і 3D цефалометричний аналіз. Це інноваційний метод, який проводиться на основі даних конусно-променевої комп'ютерної томографії (КПКТ). Він є більш інформативним і більш точним, ніж звичайний розрахунок ТРГ. На основі даних КПКТ лікар має змогу отримати кілька основних діагностичних знімків – бічну ТРГ (лівої та правої сторони окремо, а не сумарно), пряму ТРГ, ортопантограму, знімок скронево-нижньощелепних суглобів, 3D зображення черепа, а також візуалізувати будь-яку досліджувану ділянку в довільно обраній проекції. Такі можливості КПКТ значно підвищують точність визначення рентгенологічних точок та інформативність рентгенівського обстеження.

Мета дослідження: порівняти точність даних цефалометричних параметрів проведених на класичній ТРГ та на бічних рентгенограмах черепа, отриманих за даними КПКТ.

Матеріали та методи. Класичні ТРГ зроблені на апараті «MORITA X800», КПКТ на апараті «VATECH PAX-ZENITH 3D» з програмним забезпеченням EZ3D2009. Для порівняння були взяті основні кутові та лінійні скелетні сагітальні параметри (SNA, SNB, ANB, Wits), вертикальні (ML-NSL, NL-ML, <G) та дентальні (+1/NL, -1/ML, +1/-1). Аналіз знімків проводили в програмі для цефалометрії «Audax Серп». Всього досліджено ТРГ та 3D-КПКТ 30 дорослих пацієнтів.

Результати дослідження:

В таблиці 1 представлені результати цефалометричного аналізу, проведеного на класичних ТРГ та за даними КПКТ, отриманих від одних і тих самих пацієнтів.

Таблиця 1

**Порівняння значень цефалометричних параметрів
за даними ТРГ та КПКТ**

Параметр	ТРГ	КПКТ	P-значення
SNA	81,6±0,45	83,2±0,83	p>0,05
SNB	82,2±1,48	82,4±1,24	p>0,05
ANB	-0,4±1,34	0,72±1,47	p>0,05
SN-Ba	129,4±1,65	130,8±1,69	p>0,05
ML-NSL	29,6±2,05	28,46±1,68	p>0,05
NL-ML	25,8±1,87	22,8±2,18	p>0,05
Facial axis	96,6±1,68	94,6±1,76	p>0,05
<G	125±0,4	124,4±0,27	p>0,05
+1/NL	110±2,72	110,2±5,02	p>0,05
-1/ML	89,2±2,06	86,8±1,12	p>0,05
+1/-1	133,8±2,21	138±5,79	p>0,05

Порівняння основних параметрів цефалометричного аналізу за даними ТРГ а КПКТ статистично достовірної різниці не виявлено (p> 0,05).

Таким чином, КПКТ є достовірним методом дослідження параметри, що досліджуються при класичному цефалометричному аналізі бокової ТРГ, а дані цього дослідження можуть бути правомірно застосовані під час обстеження ортодонтичних пацієнтів.

Згідно результатів дослідження найбільші розбіжності середнього значення (m), хоча і в межах статистичної похибки, встановлені при вивченні різцевих показників (+1/NL, $110 \pm 2,72$ і $110,2 \pm 5,02$ відповідно, а так ж міжрізцевого кута (+1 /-1 $133,8 \pm 2,21$ і $138 \pm 5,79$).

Така розбіжність наймовірніше пов'язана із різною методологією до постановки рентгенологічних точок: на класичних ТРГ знімках йде накладення фронтальної групи зубів і часто доводиться шукати середнє положення точок або різцеві точки найбільш виступаючого різця, особливо в області апекса. За даними ряду досліджень до 75% випадків апікальні точки не можуть бути точно локалізовано (Ludlow JB, 2008). Часто помилки можуть виникати, якщо латеральні різці розташовуються більш вестибулярно ніж центральні, а так само при скупченості зубів (Papadopoulos MA, 2005). Використання КПКТ дозволяє візуалізувати кожен різець окремо і чітко встановити апекс кожного зуба, а тому дані, отримані за даними КПКТ більш достовірні.

Таким чином, цефалометричний аналіз, проведений із застосуванням КПКТ є надійним методом ортодонтичної діагностики і його дані можуть правомірно використовуватися, як і дані класичного ТРГ знімка.

Висновки. Цефалометричний аналіз кутових та лінійних параметрів, проведений за даними КПКТ, вважається надійним методом діагностики як і традиційний двохвимірний.

До переваг КПКТ можна віднести: розміри знімка повністю відповідають реальним розмірам, геометричні спотворення, або нашарування анатомічних структур при формуванні зображення відсутні, контроль правильного розташування цефалометричних точок проводиться відразу в трьох взаємоперпендикулярних площинах, висока якість знімків та відсутність накладання сумарного зображення.